

Ministerie van Klimaat en
Groene Groei

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Het college van Burgemeester en Wethouders van Borsele en het college van
Gedeputeerde Staten van Zeeland

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Programmadirectie Kernenergie

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000003952069570000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/kgg

Datum 4 september 2025

Betreft Brief aanbeiding eerste inhoudelijke reactie op de Borselse en
provinciale voorwaarden

Ons kenmerk

DGKE-PK / 100844347

Bijlage(n)

1

Geacht college van Burgemeester en Wethouders en geacht college van
Gedeputeerde Staten,

Op 11 januari 2024 heeft de gemeenteraad van Borsele de Borselse voorwaarden vastgesteld en op 9 februari 2024 hebben Provinciale Staten de provinciale voorwaarden vastgesteld. U heeft vervolgens op 10 april 2024 deze voorwaarden aangeboden aan de toenmalige minister voor Klimaat en Energie. In de Borselse voorwaarden wordt gevraagd om zorgvuldig, respectvol en serieus om te gaan met uw voorwaarden. Hieraan kom ik graag tegemoet, omdat ik het initiatief om voorwaarden op te stellen waardeer en serieus neem.

Het ministerie van Klimaat en Groene Groei (KGG) is na het aanbieden van de voorwaarden met u, de betreffende ministeries en organisaties in gesprek gegaan. In de bijlage treft u een eerste inhoudelijke reactie aan, die ingaat op alle Borselse voorwaarden en op de provinciale voorwaarden. De reactie bevat veelal nog geen definitief antwoord, op dit moment in het proces is daarvoor nog niet alle benodigde informatie beschikbaar. De reactie dient daarom primair ter ondersteuning van het verdere participatietraject. Voor de provinciale voorwaarden die zijn genoemd als 'nog nader uit te werken' hoop ik dat deze eerste reactie een waardevolle bijdrage kan leveren aan deze verdere uitwerking. Waar nodig zijn ook de reacties van andere ministeries en organisaties opgenomen.

Ik wil u vragen om deze eerste inhoudelijke reactie aan te bieden aan de opstellers van de Borselse en provinciale voorwaarden. U heeft aangegeven dat u deze eerste inhoudelijke reactie wilt gebruiken om opnieuw in gesprek te gaan met de opstellers en dat u deze voorwaarden vervolgens wilt herzien. Om deze reden is de reactie van KGG vormgegeven als gespreksnotities. Graag willen we aanbieden om vanuit het ministerie van KGG als toehoorder aanwezig te zijn bij dit gesprek, waarbij wij desgevraagd een toelichting kunnen geven op deze eerste reactie en zo bij kunnen dragen aan de gesprekken die u gaat voeren.

Wat ging eraan vooraf

Aan het aanbieden van deze voorwaarden is een traject voorafgegaan dat begon op 9 december 2022. Op dat moment is per Kamerbrief¹ aangegeven dat Borssele de voorkeurslocatie van het kabinet voor de nieuwbouw van twee kerncentrales was. Dit is gedaan om in een vroeg stadium van de projectprocedure al gedetailleerd onderzoek te kunnen doen. Ook bood dit de mogelijkheid om vroegtijdig een participatietraject op te zetten. De eventuele nieuwbouw van twee kerncentrales in Borssele zal een langjarige impact hebben op de regio en kan tegelijkertijd kansen bieden voor de toekomst van de regio.

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Programmadirectie Kernenergie

Ons kenmerk
DGKE-PK / 100844347

Het ministerie van KGG, de provincie Zeeland en de gemeente Borsele hebben vervolgens met elkaar afgesproken dat Rijk en regio gezamenlijk streven naar een pakket van maatregelen voor de regio waarin de kerncentrales gebouwd worden, het Rijk-Regiopakket. Dit gaat uit van het (zoveel mogelijk) mitigeren van de mogelijke negatieve gevolgen van de realisatie van kerncentrales en tegelijkertijd speelt het in op de gezamenlijke kansen en belangen voor de toekomst van de regio. Hierdoor ontstaat een win-win situatie voor zowel Nederland als voor de regio. In het pakket kijkt het Rijk met de regio ook naar de impact van andere (energie)projecten.

Het komen tot een Rijk-Regiopakket vergt een zorgvuldig proces. Daarom heeft de minister van KGG samen met de gemeente Borsele en de provincie Zeeland op 11 september 2024 een intentieverklaring ondertekend waarin de procesafspraken van het Rijk-Regiopakket zijn uitgewerkt en waarmee we het belang van de samenwerking onderstrepen. Onderdeel van deze procesafspraken is dat de totstandkoming van het Rijk-Regiopakket wordt begeleid door gebiedsverbinder de heer Raymond Knops. De gebiedsverbinder rapporteert tweemaal per jaar over zijn bevindingen. Onze reactie op zijn rapportage van 28 juli jl. zal ik binnenkort naar de Kamer sturen.

Het proces om te komen tot een Rijk-Regiopakket is gestart met uw gemeente en provincie. Met de publicatie van de concept Notitie Reikwijde en Detailniveau (NRD) op 16 mei 2025 is duidelijk geworden welke locaties in Nederland in onderzoek zijn voor de komst van twee kerncentrales. Inmiddels is daarom de aanpak om te komen tot een Rijk-Regiopakket verbreed tot alle onderzoeklocaties in Zeeland (naast gemeente Borsele ook de gemeenten Vlissingen en Terneuzen). De intentieverklaring zoals hierboven genoemd wordt ondersteund door de gemeenten Vlissingen en Terneuzen.

De genoemde uitgangspunten uit de intentieverklaring zijn ook in andere regio's grotendeels toepasbaar. De andere regio's naast Zeeland worden inmiddels ook ondersteund om kennis op te bouwen over de mogelijke komst van de kerncentrales en om lokale en regionale kennis in te brengen voor een goed en zorgvuldig participatieproces.

Uitgangspunten bij het opstellen van deze eerste inhoudelijke reactie

U heeft in 2023 het initiatief genomen voor een participatietraject. U heeft uw inwoners en stakeholders gevraagd welke voorwaarden zij willen stellen aan de mogelijke komst van grote energieprojecten in de regio, waaronder twee nieuwe kerncentrales. Dit heeft geresulteerd in de Borselse voorwaarden en de provinciale

¹ Kamerstuk 32 645, nr. 116

voorwaarden. De toenmalige minister voor Klimaat en Energie heeft, na de vaststelling van deze voorwaardenpakketten door de Gemeenteraad respectievelijk Provinciale Staten, toegezegd inhoudelijk op deze voorwaardenpakketten te reageren. Hierbij ontvangt u daarom een eerste inhoudelijke richting voor de beantwoording, waarbij ik het belangrijk vind een aantal uitgangspunten te markeren:

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Programmadirectie Kernenergie

Ons kenmerk
DGKE-PK / 100844347

- Deze notities zijn opgesteld als gespreksnotities, zodat u deze kunt gebruiken om opnieuw in gesprek te gaan met de indieners van de Borselse en provinciale voorwaarden, waarop eventueel voorwaarden kunnen worden aangepast.
- De notities dienen als één geheel en in samenhang te worden beschouwd en gelezen.
- Dit is nadrukkelijk een eerste en veelal nog geen definitief antwoord. Het ontbreekt immers aan veel informatie die op een later moment in de tijd beschikbaar zal komen.
- Uit deze notities kunnen geen toezeggingen worden afgeleid over de locatiekeuze in de projectprocedure, noch loopt de inhoud hiervan vooruit op nog te maken afspraken in het kader van het te sluiten Rijk-Regiopakket.

Bij het geven van een eerste inhoudelijke reactie is gekeken of een voorwaarde voldoet aan een van de vier uitgangspunten die terugkomen in de intentieverklaring. Sommige voorwaarden worden op dit moment al gerealiseerd. Enkele voorwaarden zijn niet haalbaar omdat het bijvoorbeeld technisch niet mogelijk is, niet proportioneel is en/of tegen geldende wet- en regelgeving ingaat. Van veel voorwaarden is nog niet duidelijk wat mogelijk is, dit omdat er nog onderzoeken lopen of omdat hierover pas uitsluitel kan worden gegeven in een later stadium van het project; bijvoorbeeld tijdens de definitieve ontwerpfase. Ten slotte zijn er voorwaarden waarover we eerst graag het gesprek met u voeren om te horen wat de precieze achterliggende zorg is en op welke wijze aan deze zorg (zoveel mogelijk) tegemoet kan worden gekomen.

Ook is gekeken of een voorwaarde relevant is voor een ander Rijksenergieproject. In de intentieverklaring staat dat het Rijk-Regiopakket zich primair richt op de mogelijke nieuwbouw van twee kerncentrales in Borssele en daarbij in beschouwing neemt alle cumulatieve effecten van andere geplande grootschalige energieprojecten in Borssele en omgeving. In de eerste inhoudelijke reactie is hieraan invulling gegeven door te kijken of een voorwaarde ook relevant kan zijn voor een ander Rijksenergieproject. Hierbij is met name gekeken naar de projecten die ook in de intentieverklaring staan:

- Waterstofnetwerk Zuidwest-Nederland;
- Programma Verbindingen Aanlanding Wind Op Zee regio Zeeland;
- 380 kV netuitbreiding Zeeuws-Vlaanderen.

Ten slotte wil ik nog meegeven dat het ministerie van KGG met medeoverheden een financieel kader zal ontwikkelen voor alle voorwaarden die leiden tot kosten. Dit ten behoeve van het maken van eventuele afspraken in het kader van het Rijk-Regiopakket. Er zal onder meer goed moeten worden gekeken of wat gevraagd wordt past binnen geldende wet- en regelgeving (waaronder de geldende staatssteunregels), en of wat gevraagd wordt past in het Nederlandse energiesysteem. Binnen deze kaders kan vervolgens gekeken worden welke voorwaarden proportioneel worden geacht.

Nogmaals heel veel dank voor uw tijd, energie en constructieve houding, die zich hebben vertaald in de door u aangeboden voorwaarden. Ik kom u ook graag nog in persoon bedanken tijdens mijn bezoek op 8 september a.s.

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**
Programmadirectie Kernenergie

Ons kenmerk
DGKE-PK / 100844347

Sophie Hermans

Minister van Klimaat en Groene Groei